

[Nemožnost přímého kontaktu myšlení se skutečností]

Myšlení, které postihuje předmět, které se dotýká předmětu, už není, nemůže být myšlením. Neboť předmět, který by byl v moci myšlení, není už předmětem, není věcí. Myšlení, které chce skutečně dostihnout věc, předmět reálný, musí se samo zrušit, musí přestat být myšlením, neboť mezi myšlením a věcí není přechodu. Myšlení nemůže přejít samo ze sebe rovnou k předmětu, právě tak jako předmět, věc sama nemůže vejít do myšlení. Bezprostřední poznání jakéhokoli typu, tedy ani bezprostřední data o skutečnosti nejsou možná, resp. jsou nesmyslem. Vše tu záleží na prostředníkovi.

(Srovnej Feuerbach, *Grundzüge der Philosophie der Zukunft*, § 24!)¹

13. 4. 57

¹ Srv. J. Patočka, Několik poznámek o pojmu „světových dějin“, in: Česká mysl, 31, 1935, č. 2, str. 86–96, zde str. 89: „Historická osobnost i tenkrát, když jedná z individuálních pohnutek, pociťuje se jako exponent hlubšího úsilí.“ (Srv. také pozdější vydání: Několik poznámek o pojmu „světových dějin“, in: týž, Péče o duši, I: Stati z let 1929–1952. Nevydané texty z padesátých let, vyd. I. Chvatík – P. Kouba, Praha 1996, str. 46–57, zde str. 48.) – Pozn. red.